

SATVERSMES TIESAS KOLĒĢIJA

Jura Alunāna iela 1, Rīga, LV-1010.

Tālrunis: 67830735, 67210274. E-pasts: tiesa@satv.tiesa.gov.lv

LĒMUMS PAR ATTEIKŠANOS IEROSINĀT LIETU

Rīgā

2025. gada 6. janvārī

Satversmes tiesas 3. kolēģija šādā sastāvā: kolēģijas priekšsēdētājs Jānis Neimanis, tiesneši Mārtiņš Mits un Juris Juriss,

kolēģijas sēdē izskatījusi Satversmes tiesā saņemto [..] (turpmāk – Pieteikuma iesniedzēja) pieteikumu par lietas ierosināšanu (pieteikums Nr. 132/2024),

konstatēja:

1. Pieteikuma iesniedzēja lūdz Satversmes tiesu:

1.1. atzīt Maksātnespējas likuma 175. panta otro daļu (turpmāk – apstrīdētā norma), ciktāl tā neparedz tiesības Maksātnespējas kontroles dienesta rīcību apstrīdēt augstākā iestādē un augstākas iestādes lēmumu par šo rīcību pārsūdzēt tiesā, par neatbilstošu Latvijas Republikas Satversmes (turpmāk – Satversme) 1. un 92. pantam un attiecībā uz Pieteikuma iesniedzēju par spēkā neesošu no [datums].

1.2. noteikt ierobežotu pieejamību pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai par Pieteikuma iesniedzēju, tās maksātnespējas procesu un citu personu identitāti.

2. Saskaņā ar Maksātnespējas likuma 175. panta pirmās daļas 1. un 3. punktu Maksātnespējas kontroles dienests pieņem lēmumus par maksātnespējīgo darba devēju darbinieku prasījumu apmierināšanu,

administratora iecelšanu amatā, atbrīvošanu, atcelšanu un atstādināšanu no amata, kā arī administratora amata darbības apturēšanu. Apstrīdētā norma nosaka: “Šā panta pirmās daļas 1. punktā minēto Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu var apstrīdēt augstākā iestādē. Augstākas iestādes lēmumu par attiecīgo Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu var pārsūdzēt tiesā. Šā panta pirmās daļas 3. punktā minēto Maksātnespējas kontroles dienesta lēmumu var pārsūdzēt tiesā.”

3. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 20. panta piektajai daļai, lemjot par to, vai uz saņemta pieteikuma pamata ir ierosināma lieta, kolēģija izvērtē, vai:

- 1) lieta ir piekritīga Satversmes tiesai;
- 2) iesniedzējs ir tiesīgs iesniegt pieteikumu;
- 3) pieteikums atbilst Satversmes tiesas likuma 18.–19.³ panta prasībām;
- 4) pieteikumā ietvertais juridiskais pamatojums vai faktisko apstākļu izklāsts pēc būtības nav mainījies salīdzinājumā ar iepriekš sniegto pieteikumu, par kuru lēmusi kolēģija.

4. Saskaņā ar Satversmes tiesas likuma 16. panta 1. punktu Satversmes tiesa izskata lietas par likuma atbilstību Satversmei. Pieteikumā ir apstrīdēta likuma normas atbilstība Satversmei. Līdz ar to pieteikumā ietvertais prasījums ir piekritīgs Satversmes tiesai.

5. Atbilstoši Satversmes tiesas likuma 17. panta pirmās daļas 11. punktam persona pieteikumu Satversmes tiesā var iesniegt tikai Satversmē noteikto pamattiesību aizskāruma gadījumā. Līdz ar to Pieteikuma iesniedzēja ir tiesīga iesniegt pieteikumu, ievērojot konstitucionālajai sūdzībai Satversmes tiesas likumā noteiktās prasības.

6. Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmā daļa noteic, ka konstitucionālo sūdzību Satversmes tiesai var iesniegt ikviena persona, kura uzskata, ka viņai Satversmē noteiktās pamattiesības aizskar tiesību norma, kas

neatbilst augstāka juridiska spēka tiesību normai. Savukārt Satversmes tiesas likuma 19.² panta sestās daļas 1. punkts prasa šo uzskatu pamatot.

Satversmes tiesa ir atzinusi, ka personas pamattiesību aizskārums ir konstatējams, ja: pirmkārt, personai Satversmē ir ietvertas konkrētas pamattiesības, proti, apstrīdētā norma ietilpst konkrēto pamattiesību tvērumā; otrkārt, tieši apstrīdētā norma aizskar personai Satversmē ietvertās pamattiesības (*sk. Satversmes tiesas 2016. gada 23. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2016-02-01 5. punktu*).

6.1. Ar Rīgas pilsētas Latgales priekšpilsētas tiesas spriedumu uzsākts Pieteikuma iesniedzējas maksātnespējas process. Maksātnespējas kontroles dienestā (turpmāk – Dienests) tika saņemts parādnieka pārstāvja iesniegums par maksātnespējas administratora rīcību šajā maksātnespējas procesā. Minēto iesniegumu Dienests izskatījis Iesniegumu likuma kārtībā. Savukārt [datums] vēstulē Dienests norādījis, ka veicis pārbaudi par iesniegumā minētajiem apstākļiem un konstatējis, ka maksātnespējas administrators ir pieļāvis trūkumus maksātnespējas procesā. Dienests secinājis, ka konstatētos trūkumus ir iespējams novērst, tādēļ izskaidrojis maksātnespējas administratora rīcības nepareizību un aicinājis ņemt vērā Dienesta izdarītos secinājumus.

Pieteikuma iesniedzēja vērsās Administratīvajā rajona tiesā ar pieteikumu par Dienesta faktiskās rīcības atzīšanu par prettiesisku, būtisku procesuālo pārkāpumu konstatēšanu un Dienesta [datums] vēstules atcelšanu. Tomēr ar Administratīvās rajona tiesas tiesneša [datums] lēmumu pieteikumu atteikts pieņemt, pamatojoties uz Administratīvā procesa likuma 191. panta pirmās daļas 1. punktu, jo lieta nav izskatāma administratīvā procesa kārtībā. Proti, tiesa secinājusi, ka Dienesta [datums] vēstule ir valsts pārvaldes darbība, nevis iestādes faktiskā rīcība Administratīvā procesa likuma izpratnē. Tā nerada faktiskas sekas Pieteikuma iesniedzējai, bet gan satur aicinājumu administratoram turpmāk savā darbībā ievērot tiesību normas. Savukārt ar Senāta [datums] lēmumu atteikts izskatīt Pieteikuma iesniedzējas blakus sūdzību par Administratīvās rajona tiesas tiesneša lēmumu.

6.2. Pieteikuma iesniedzējas ieskatā ar apstrīdēto normu ir aizskartas tai Satversmes 1. un 92. pantā ietvertās pamattiesības, jo netiek nodrošināta pieeja tiesai. Proti, apstrīdētā norma liedzot apstrīdēt iestādes rīcību administratīvajā tiesā un nenodrošinot pienācīgu lietas izskatīšanas kārtību. Šāds regulējums esot neatbilstošs Latvijas Republikas sabiedriskajai kārtībai. Turklāt Dienesta rīcības rezultātā netika nodrošināts objektīvās izmeklēšanas un pušu līdztiesības princips, jo Dienests, izskatot iesniegumu, neesot nodrošinājis Pieteikuma iesniedzējai tiesības iepazīties ar lietas materiāliem. Tādējādi Pieteikuma iesniedzēja tika nostādīta ievērojami nelabvēlīgākā stāvoklī nekā Dienests.

Pieteikumā ir citētas tiesību normas, tiesību doktrīna, kā arī Satversmes tiesas atziņas par tiesībām uz taisnīgu tiesu, kā arī vispārīgi norādīts, ka apstrīdētā norma liedz personai tiesības uz procesuāli efektīvu un taisnīgu lietas izskatīšanu un pieeju tiesai. Tomēr pieteikumā nav sniegts pamatojums tam, kādas tieši Pieteikuma iesniedzējas tiesības un likumiskās intereses konkrētajā gadījumā prasa aizsargāt Satversmes 1. un 92. pants.

Pieteikumā ietvertais pamatojums par to, ka ar apstrīdēto normu ir aizskartas Pieteikuma iesniedzējai Satversmes 1. un 92. pantā ietvertās pamattiesības galvenokārt balstīts uz apsvērumu, ka Dienests rīkojies prettiesiski, jo, sniedzot atbildi, nav pienācīgi formulējis atbildes veidu un tādējādi ierobežojis Pieteikuma iesniedzējas tiesības uz tā rīcības pārsūdzēšanu apstrīdētajā normā noteiktajā kārtībā. Pieteikuma iesniedzējas ieskatā arī tiesa, atsakoties pieņemt Pieteikuma iesniedzējas pieteikumu, ir rīkojusies prettiesiski, jo tā nav pienācīgi izvērtējusi pieteikuma būtību un tādējādi pieļāvusi procesuālu pārkāpumu. Tomēr šādi apsvērumi nevar būt par pamatu lietas ierosināšanai Satversmes tiesā, jo Satversmes tiesa nepārvērtē tiesību normu piemērošanas un interpretācijas jautājumus (*sk., piemēram, Satversmes tiesas 2017. gada 17. novembra lēmuma par tiesvedības izbeigšanu lietā Nr. 2017-01-01 11. punktu*).

Līdz ar to pieteikums neatbilst Satversmes tiesas likuma 19.² panta pirmajā daļā un sestās daļas 1. punktā noteiktajām prasībām.

7. Papildus prasījumam atzīt tiesību normu par neatbilstošu augstāka juridiska spēka tiesību normai Pieteikuma iesniedzēja ir lūgusi noteikt ierobežotu pieejamību pieteikumā un tā pielikumos ietvertajai informācijai par Pieteikuma iesniedzēju, tās maksātspējas procesu un citu personu identitāti.

Saskaņā ar likuma „Par tiesu varu” 28.³ pantu pieteikums, pēc kura izskatīšanas pieņemts lēmums par atteikšanos ierosināt lietu, ir ierobežotas pieejamības informācija. Lēmums par atteikšanos ierosināt lietu var tikt publicēts Satversmes tiesas mājaslapā, aizklājot fizisku personu identificējošus datus. Tādējādi konkrētajā gadījumā nav nepieciešams noteikt ierobežotu pieejamību Pieteikuma iesniedzējas norādītajai informācijai.

Līdz ar to šā lēmuma 1.2. apakšpunktā norādītais lūgums ir atstājams bez izskatīšanas.

Ņemot vērā konstatēto un pamatojoties uz Satversmes tiesas likuma 20. panta piektās daļas 3. punktu, Satversmes tiesas 3. kolēģija

nolēma:

1. Atteikties ierosināt lietu pēc [...] pieteikuma (pieteikums Nr. 132/2024).
2. Atstāt bez izskatīšanas šā lēmuma 1.2. apakšpunktā minēto lūgumu.

Lēmums nav pārsūdzams.

Kolēģijas priekšsēdētājs

Jānis Neimanis